

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Tehnika glasa I

Kolegij: Disanje i glas

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:

TG I

3. Ciklus studija:

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

4

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Ispunjene predispitne obaveze- semestralni pregledi rada: TG I.

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti studijskog programa-odsjeka Gluma

8. Trajanje / semestar:

1

1

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

2

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

10. Fakultet:

Akademija dramskih umjetnosti

11. Odsjek / Studijski program:

Gluma

12. Odgovorni nastavnik:

Lejla Teskeredžić

13. E-mail nastavnika:

lejla.teskeredzic@untz.ba

14. Web stranica:

--

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- Disanje i glas.
- Respiracija.
- Kosto-abdominalni način disanja i elementi impostacije.
- Kosto-abdominalno disanje kao profesionalna navika i potreba.

16. Ishodi učenja:

Upoznati anatomske građe organa za respiraciju i fonaciju. Usvojiti kosto-abdominalni tip disanja kao najpotpuniji, najcjelishodniji način koji objedinjuje grudno, trbušno i abdominalno disanje, a pri tome ne zahtjeva pretjeran napor, niti zamaranje i grčenje mišića koji učestvuju u formiranju glasa.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

Modul I: Respiracija:

1. Osnovni akustički pojmovi : Uho-čulo sluha, proces primanja zvučnih talasa.
2. Zvuk: Ton i šum.
3. Ton i njegove osobine. Jačina (intenzitet, fortitet), boja, visina, trajanje (ritam, tempo, agogika, metrika)
4. Anatomija i fiziologija fonatornog aparata. Fiziološka građa. Dah kao pokretač glasa. Glas - posljedica volje i nervnog impulsa. Glas kao osnovno izražajno sredstvo.
5. Dijafragma. Najvažniji mišić udisač. Transverzus. Appoggio (apođo) glavni disajni mišić dijafragma jeste istovremeno i tzv. donji apođo, oslonac daha na dijafragmi ili potpora u predjelu kosto-abdominalnog i trbušnog pojasa. Gornji apođo.

Modul II: Kosto-abdominalni način disanja i elementi impostacije

6. Organi za pripremu glasa (respiratorni organi): Kičma, grudni koš sa plućima, dušnik, disajni mišići, dijafragma – glavni disajni mišić.
7. Organi za produkciju glasa (fonatorni organi): Grkljan, glasnice.
8. Organi za definitivno oblikovanje glasa (rezonatori glasa): Ždrijelo, usna duplja, nosna duplja, zubi, jezik, tvrdo i meko nepce.
9. Aktivnost organa za respiraciju i fonaciju - pokreti pri disanju i fonaciji.
10. Saradnja dva apođa. Upoznavanje sa smetnjama koje se mogu javiti pri disanju i emisiji glasa, prilikom prevelikog, neprirodnog udisaja (grč, slabljenje tonusa dijafragme, nepravilna priprema za apođo).

Semestralni pregled rada I

Prikazivanje, analiza i vrednovanje izbora programa Modula I i II u studijskim uvjetima pred nastavnikom i saradnicima.

Modul III: Kosto-abdominalno disanje

11. Tipovi disanja : Visoko ili klavikularno, rebreno ili kostalno, dijafragmalno (abdominalno) i kosto-abdominalno.
12. Kosto-abdominalno disanje kao najcjelovitiji i najsvrsishodniji način disanja, dubok i potpun udah i vokalne i fizičke prednosti kosto-abdominalnog načina disanja. Upoznavanje sa pojmom atake tona.
13. Upoznavanje sa tehnikama racionalnog ekonomisanja dahom pri izdisaju za potrebe scenskog govora i pjevanja.
14. Uvod u impostaciju. Kosto-abdominalni tip disanja i elementi impostacije. Rad na što čvršćoj postavci glasa. Fokus impostacije.
15. Osnovi glasovnih konstanti. Nepromjenjiva glasovna konstanta-boja glasa. Promjenjive glasovne konstante (glasnost, visina, tempo, ritam i intenzitet).

Semestralni završni ispit

Javno prikazivanje, analiza i vrednovanje izbora programa iz kolegija semestra, u profesionalnim teatarskim ili drugim optimalnim prostornim uvjetima, pred komisijom i publikom uz video snimanje.

18. Metode učenja:

Nastavne metode:

1. Predavanja, i konsultacije.
2. Praktična nastava-vježbe.
3. Samostalni rad studenata.
4. Kontinuirana provjera znanja i umijeća.

Mentorski princip izvođenja:

Interaktivna nastava i vježbovni proces na relaciji student-asistent-profesor.

Studenti su obavezni redovno dolaziti na predavanja i vježbe. Kontinuirano se vodi evidencija prisustva studenata. U toku semestra student može opravdano izostati sa 10% fonda predavanja i vježbi, pri čemu je dužan nadoknaditi vježbe u terminima planiranim za to. U slučaju da student ima više od 20% neopravdanih izostanaka od ukupnog broja predavanja i vježbi u semestru, student nema pravo na potpis.

19. Objasnjenje o provjeri znanja:

Provjera znanja studenata obavlja se:

Semestralni pregled rada - max 59 bodova

prisutnost na predavanjima i vježbama	11 bodova
aktivnost studenta u nastavnom procesu	12 bodova
teorija i praktične vježbe	36 bodova

Završni ispit - max 41 bodova

prisutnost na predavanjima i vježbama	5 bodova
aktivnost studenta u nastavnom procesu	6 bodova
teorija i praktične vježbe	30 bodova

Provjera znanja studenata obavlja se na pregledu rada (max. 59 bodova) i završnom ispitu (max 41 bod). Na pregledu rada i završnom ispitu boduje se prisustvo studenta na predavanjima i vježbama (max. 16 bod) i pokazana aktivnost (max. 18 bod), praktične vježbe

Ukupan broj bodova se dobija sumiranjem osvojenog broja bodova iz svih aktivnosti tokom semestra. Kontinuiranom aktivnošću predispitnih obaveza tokom cijelog semestra student može ostvariti 60 bodova. (11+12+12+12+12+5+6), što čini 70% od ukupnog ispita, dok se preostali dio od 30% ostvaruje na završnom ispitu.

Provjera znanja na završnom ispitu obavlja se prvenstveno praktično pred nastavnikom i saradnicima.

Praktična provjera odnosi se na izvođenje vježbi (etida) iz oblasti koje su po nastavnom programu predviđene za ovaj semestar.

Pismena i/ili usmena provjera vrši se testom i postavljajući pitanja od strane predmetnog nastavnika.

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, sadrži maksimalno 100 bodova.

20. Težinski faktor provjere:

OBAVEZE STUDENATA	BODOVI
prisutnost na predavanjima i vježbama	16%
aktivnost studenta u nastavnom procesu	18%
kolokvij teorija i praktične vježbe	36%
završni ispit teorija i praktične vježbe	30%

Konačna ocjena se formira u odnosu na ukupan broj postignutih bodova tokom semestra, tj. predispitnih obaveza i samoga završnog ispita.

BODOVI	KONAČNA OCJENA
<53	pet (5); ne zadovoljava; F
54-63	šest (6); dovoljan; E
64-73	sedam (7); dobar; D
74-83	osam (8); vrlo dobar; C
84-93	devet (9); izvanredan; B
94-100	deset (10); odličan; A

21. Osnovna literatura:

1 Obavezna literatura:

1. Cicely Berry : GLUMAC I GLAS, Zagreb, 1977.
2. Ljiljana Erenrajh-Grujić : GLASOVNO OBRAZOVANJE GLUMCA, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1995.
3. Marina Marković : GLAS GLUMCA, Beograd, 2002.

Dodatna literatura:

4. Marina Marković : GLUMAC I GLAS (Prilozi), Zbornik radova, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd, 1977.
5. Marina Marković : GLASOVNE TRANSFORMACIJE U ELEKTRONSKIM MEDIJIMA, Zbornik radova, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd, 1999.
6. Nikola Cvejić: SAVREMENI BELKANTO, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1980.

Preporuku i prioritet literature prema programima semestara modula i kolegija studija određuju nastavnici glavnog nastavno-umjetničkog predmeta Tehnika glasa I - VIII.

22. Internet web reference:

---

23. U primjeni od akademske godine:

2023/24.

---

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV:

25.06.2024.
